

PREÀMBUL

Tot i que la recuperació del Patrimoni col·lectiu monumental en el nostre país té una tradició de més de cent anys, encara avui es dona la paradoxa que, quan un ajuntament dedica recursos a restaurar els seus monuments o altres elements patrimonials assenyalats, es troba amb la incomprensió d'algun –o alguns– dels seus ciutadans perquè consideren que tals despeses són supèrflues perquè “hi ha coses més importants”. Diem paradoxa perquè semblaria que el benefici que es deriva d'aquestes actuacions de conservació és clar per al conjunt de la comunitat, tant en l'ordre del reforçament del seu sentit d'identificació col·lectiva com en el de la projecció de la comunitat cap a l'exterior però, malgrat això, en determinats ambients socials es considera un dispendi inútil dels cabals públics.

També és cert que, en determinats casos, l'experiència social de la recuperació de determinats monuments o espais ha estat una experiència d'èxit. Sobretot quan es partia d'una sensibilització de reivindicació o defensa àmpliament arrelada en el teixit social o quan els retorns i les transformacions que aquestes actuacions han provocat en el territori han estat evidents. Les actuacions fetes en el conjunt històric del Castell de València d'Àneu, amb el seu entorn, des dels anys 90 del segle passat i les vicissituds tècniques i socials que s'hi ha associat, constitueixen una bona mostra d'aquestes paradoxes, virtuts i defectes. Per tant, són un bon punt de partida per debatre sobre com projectar cap al futur les possibilitats dels elements de patrimoni històric per tal d'aconseguir la complicitat dels sectors socials i la comprensió de les seues potencialitats en la conformació de la identitat i desenvolupament del territori.

ÀMBIT DE LES JORNADES

Les Jornades centren l'àmbit d'estudi i reflexió en la comarca del Pallars Sobirà i en detall, al territori de les Valls d'Àneu, posant-lo en relació amb altres zones del territori espanyol i internacional on el valor patrimonial en les diverses escales, ja sigui de territori, edificis o altres elements auxiliars, s'han protegit, delimitat, determinant els seus elements essencials i s'han adaptat a nous usos.

OBJECTIUS DE LES JORNADES

L'objectiu de les Jornades és posar en valor el territori de les Valls d'Àneu mitjançant el seu interès paisatgístic i patrimonial com són el Castell de València d'Àneu i la resta de fortificacions medievals. Volem debatre a l'entorn de les següents preguntes: Per què és restaura tradicionalment el Patrimoni? Aspectes culturals. Història. La connexió amb la identitat a través dels elements de patrimoni. Aspectes socials. Resistències socials a les inversions en restauració. Econòmiques?. Psicològiques? El patrimoni com a factor de desenvolupament. Turisme massiu. Aportació de riquesa?. Explotació del territori?. I reflexionar sobre els significats i els valors socials del patrimoni edificat.

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS

Consell Cultural de les Valls d'Àneu
Telèfon: 973 626 316 - Email: consell@aneu.org
Formulari d'inscripció: <http://patrimoni.aneu.cat> - <http://patrimoni.aneu.org>

Termini màxim d'inscripcions fins l'1 de setembre de 2017

PREUS	QUOTA D'INSCRIPCIÓ	QUOTA REDUÏDA Per els inscrits abans del dia 1 de juliol
OPCIÓ SIMPLE		
Matrícula A (estudiants, aturats)*	20,00 €	15,00 €
Matrícula B (general)	45,00 €	35,00 €
OPCIÓ COMPLETA (allotjament amb pensió completa a MónNatura Pirineus)		
Matrícula A + Allotjament PC	165,00 € (3 dies)	143,00 € (3 dies)
	120,00 € (2 dies)	104,00 € (2 dies)
Matrícula B + Allotjament PC	190,00 € (3 dies)	165,00 € (3 dies)
	145,00 € (2 dies)	126,00 € (2 dies)

*Per a estudiants serà necessari presentar el rebut de pagament de la matrícula de l'any en curs. Inclòs alumnes de postgrau. Per aturats serà necessari presentar un comprovant acreditatiu.

Pagament per ingrés o transferència bancària al compte de Caixa Bank:

ES61 2100 0074 5302 0008 7692

indiqueu el concepte: nom i cognom, Jornades sobre Patrimoni i Desenvolupament

Enviar també el comprovant del pagament al E-mail: consell@aneu.org

Organitza:

Consell Cultural
de les Valls d'Àneu

Ajuntament
d'Alt Àneu

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

món
natura
PIRINEUS

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Parc Natural
de l'Alt Pirineu

JORNADES SOBRE PATRIMONI I DESENVOLUPAMENT

EL CASTELL
DE VALÈNCIA
D'ÀNEU

MIRADES EXEMPLARS

Sociologia ●
Turisme ●
Medi Natural ●
Patrimoni Cultural ●

MónNatura Pirineus. Les Planes de Son. Alt Àneu
Pallars Sobirà

14, 15, 16 i 17 de setembre de 2017

Auditori del centre MónNatura Pirineus a les Planes de Son (Alt Àneu)

PROGRAMA

14 de setembre de 2017

Dijous - matí: INAUGURACIÓ DE LES JORNADES

- 11.30h Recepció dels participants
- 12.00h Obertura de les Jornades i presentació de les autoritats
- 13.00h **EL PATRIMONI I LA HISTÒRIA, EL FIL D'ARIADNA**
Dr. Joan Busqueta de la Universitat de Lleida

Dijous - tarda: EL PATRIMONI DE LES VALLS D'ÀNEU - EL CASTELL DE VALÈNCIA D'ÀNEU

- 16.00h **EL PATRIMONI CULTURAL ANEUENC.**
Ferran Rella. *President del Consell Cultural de les Valls d'Àneu*
RESTAURACIÓ DEL CASTELL DE VALÈNCIA D'ÀNEU
IANUA ARQUITECTURES. Arquitectes. Josep M. Vila Carabasa. *Arqueòleg*
EL CASTELL DE VALÈNCIA D'ÀNEU I LA SEUA HISTÒRIA.
25 ANYS DE RECERCA (1990-2015)
Josep M. Vila Carabasa. *Arqueòleg*
PER CATERINA: EL PLA DIRECTOR DEL CASTELL
Melitó Camprubí. *Arquitecte*
LA POLIORCÈTICA DEL CASTELL DE VALÈNCIA D'ÀNEU:
L'ART DE LA GUERRA OBSIDIONAL A LA BAIXA EDAT MITJANA
Jaume Fernández. *Historiador*

Activitats complementàries:

- 19.00h Representació del setge del castell de València d'Àneu
- 21.00h Encesa de llums

15 de setembre de 2017

Divendres - matí: PATRIMONIALITZACIÓ

- 09.30h **Presentació àmbit PATRIMONIALITZACIÓ**
- 09.35h Joaquim Nadal. *Director de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC)*
- 10.30h **EL PATRIMONI COM A EINA DE DESENVOLUPAMENT LOCAL**
Eduard Trepàt. *Geògraf i tècnic de desenvolupament rural. Fundació del Món Rural (FMR)*
pausa-cafè
- 11.00h **PROJECTE REVIURE SOLANELL**
- 11.30h Saül Garreta. *Arquitecte*

- 12.00h **LA PATRIMONIALITZACIÓ I L'APROFITAMENT DELS RECURSOS PATRIMONIALS COM A ELEMENTS DINAMITZADORS DEL TERRITORI RURAL**
Xavier Campillo. *Doctor en Geografia i pèrit judicial*
- 12.30h **EL CASTELL DE MONTSORIU, UN MODEL DE GESTIÓ PÚBLICA/PRIVADA**
Joan Carles Codolà. *Cap de Cultura del Consell Comarcal de la Selva.*
- 13.30h **Taula rodona-debat**
Moderador: Andreu Camprubí. *EL RISELL*

Divendres - tarda: L'ACTIVITAT TURÍSTICA

- 16.00h **Presentació àmbit TURISME**
- 16.05h **EL TURISME AL PALLARS I A LES VALLS D'ÀNEU. PASSAT, PRESENT I FUTUR**
Llorenç Prats. *Antropòleg. Professor titular de Antropologia Social de la UB*
- 17.00h **TOSSA DE MAR: UNA APOSTA PER (RE)PLANTEJAR UNA DESTINACIÓ DE TURISME CULTURAL I GASTRONÒMIC A LA COSTA BRAVA**
Jordi Tresserras. *Professor de la Universitat de Barcelona, consultor de la UNESCO*
- 17.45h **EL PAISAJE COMO VALOR TURÍSTICO DE LA RIOJA**
Júlio Grande. *Director de Sepinum, expert en turisme rural, exdirector de la Fundación Caja Rioja*
- 18.30h **PATRIMONI, TURISME I TECNOLOGIA. ELS CASOS DE CANET I LITERAPOLIS**
Rafael De Villasante. *ITERNATURA*
- 19.00h **Taula rodona-debat**
Moderador: Llorenç Prats

Activitats complementàries:*

- Visita guiada a CEDPIR de Son. Espai museístic basat en una perspectiva etnològica
- Visita guiada a l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu
- *Aquestes activitats es realitzaran si el temps ens ho permet

16 de setembre de 2017

Dissabte - matí: EL PAISATGE

- 09.30h **Presentació àmbit PAISATGE**
- 09.35h **LA PROTECCIÓ DEL PAISATGE I EL PATRIMONI DES DE L'EXPERIÈNCIA D'UN GESTOR PRIVAT DEL TERRITORI**
Miquel Rafa. *Director de l'Àrea de Territori i Medi Natural de la Fundació Catalunya-La Pedrera*
- 10.30h **EL PATRIMONI NATURAL I EL PAISATGE DES DE LA CONSERVACIÓ DELS ESPAIS NATURALS PROTEGITS**
Marc Garriga. *Director del Parc Natural de l'Alt Pirineu*
pausa-cafè
- 11.00h **PROPOSTES D'ORDENACIÓ DEL TERRITORI. TRES CASOS PRÀCTICS:**
- 11.30h **PLA LITORAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA, PLA DE PROTECCIÓ DE L'HORTA DE VALÈNCIA I PLA D'INFRAESTRUCTURAS VERDES D'ANDORRA**
Ignacio Díez. *Soci fundador de la Cooperativa el Cercle de València*

- 12.00h **EINES PER POSAR EN VALOR ELS PAISATGES DE LA PEDRA SECA. LA WIKIPEDIA I ALTRES EXPERIÈNCIES DE L'OBSERVATORI DEL PAISATGE**
Jordi Grau. *Tècnic de l'Observatori del Paisatge de Catalunya*
- 12.30h **L'EXPLOTACIÓ RAMADERA I LA CREACIÓ DE PAISATGES CULTURALS ALTIMONTANS: RECERQUES EN ARQUEOLOGIA DEL PAISATGE I PATRIMONI A LES CAPÇALERES DEL TER (Ripollès)**
Josep Mª Palet i Pau Olmos. *ICAC*
- 13.30h **Taula rodona - debat**
Moderadora: Laura Camprubí. *EL RISELL*

Dissabte - tarda: EL PATRIMONI

- 16.00h **Presentació àmbit PATRIMONI**
- 16.05h Olivier Poisson. *Ministère de Culture et de Communication de la République Française. Conservateur des monuments historiques*
- 16.45h **EL CASTELL DE GUEDELON. L'ARQUITECTURA MONUMENTAL DE L'EXPERIÈNCIA**
Jaume Coscollar. *Arquitecte*
- 17.25h **EL CASTELL DE MONTSORIU**
Ramon M. Castells i Eulàlia Marquès. *Arquitectes*
- 18.05h **LA MURALLA MIEVIAL DE MONTBLANC. PROCÉS DE RECUPERACIÓ I MÈTODE DE TREBALL**
Carlos Brull. *Arquitecte. Josep Maria Vila. Arqueòleg*
- 18.45h **LA ALCAZABA DE REINA. 6 ACCIONES SOBRE UN PAISAJE MATERIAL**
Gonzalo Díaz-Recasens. *Dr. Arquitecte*
- 19.25h **Taula rodona - conclusions**
Moderador: Melitó Camprubí
- 20.00h **CLAUSURA DE LES JORNADES**

17 de setembre de 2017

Diumenge - matí: ACTIVITATS DE DESCOBERTA PATRIMONIAL

- 09.15h Visita guiada a la vila murallada d'Escaló. Centre d'Interpretació de les Viles Closes
- 12.00h Visita guiada i teatralitzada al castell de València d'Àneu
- 14.30h Dinar popular amb truites de riu

JORNADES SOBRE PATRIMONI I DESENVOLUPAMENT

EL CASTELL DE VALÈNCIA D'ÀNEU

MIRADES EXEMPLARS ● Sociologia ● Turisme ● Medi Natural ● Patrimoni Cultural

Direcció i coordinació:
Consell Cultural de les Valls d'Àneu
IANUA ARQUITECTURES, S.C.P.
EL RISELL, S.C.C.L.